ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

สรุปและเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการใช้ภาษาในสารคดีของวาณิช จรุงกิจอนันต์ในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำ การใช้สำนวนและการใช้ภาพพจน์ ทำให้ได้พบว่า วาณิช จรุงกิจอนันต์ สามารถผสมผสานถ้อยคำสำนวนมาใช้ได้อย่างน่าสนใจ ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้และความเพลิดเพลิน ผลของการศึกษาสรุปได้ดังนี้

การใช้ถ้อยคำ วาณิช จรุงกิจอนันต์ เลือกใช้ถ้อยคำทั้งที่เหมือนและต่างจากนักเขียนสารคดีอื่น ๆ คำที่เลือกมาใช้ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นคำที่ใช้ในภาษาพูดซึ่งทำให้ผู้อ่านรู้สึกเสมือนหนึ่งได้สนทนาอยู่กับวาณิช หรือได้อ่านงานเขียนของคนที่คุ้นเคยกัน คำ

เลือกใช้เป็นคำรูปธรรมที่ให้ภาพแจ่มชัด เน้นความหมายและความรู้สึก ทำให้ผู้อ่านมีอารมณ์คล้อยตามร่วมไปด้วย และวาณิชยังมีวิธีทำให้ผู้อ่านเห็นด้วยกับเหตุผลของเขา โดยแสดงให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกว่า ข้อเขียนของเขาเป็นข้อเขียนที่แสดงความคิดที่เป็นจริงและจริงใจ ไม่ทำตัวเป็นคนที่รู้ไปทุกเรื่อง ในขณะเดียวกันก็ใช้เหตุผลประกอบความคิดของเขาเสมอ และยังสามารถชี้ให้ผู้อ่านเห็นข้อบกพร่องหรือปัญหาต่าง ๆ เช่น ข้อบกพร่องของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปัญหาการประกวดนางงาม และปัญหาความสกปรกของบ้านเมือง พร้อมทั้งสามารถชี้ให้เห็นวิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้องโดยพิจารณาจากข้อมูลและสภาพปัญหานั้น ๆ ด้วย

วาณิช มีวิธีทำให้ผู้อ่านงานสารคดีของเขารู้สึกขบขันในเรื่องราวที่เขาเขียน โดยใช้คำที่มีเสียงและมีความหมายชวนขัน ใช้คำที่มีความหมายขัดแย้งกันหรือใช้คำพูดเสียดสีประชดประชัน บางครั้งใช้คำที่ไม่สุภาพมาผวนคำใหม่ ซึ่งนอกจากจะให้ความขบขันแล้วยังช่วยเสียดคำหยาบได้ด้วย หรือมิฉะนั้นก็ดัดแปลงคำต่ำที่หยาบคายให้เป็นศัพท์สูงหรือสุภาพขึ้น บางครั้งก็ใช้คำซ้ำ ๆ คำซ้อน คำและอักษรย่อหรือคำสร้อยให้แปลก สะดุดตา

ต่างไปจากกฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้กันตามปกติ อย่างไรก็ดี อารมณ์ขันทำให้เกิดบรรยากาศที่เป็นมิตร ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด เมื่อผู้อ่านขบขัน ผู้อ่านก็จะชอบและพร้อมที่จะพิจารณาความคิดที่วาณิช เสนอต่อ ๆ มาได้ง่ายขึ้น งานที่สอดแทรกอารมณ์ขันไว้จึงเรียกร้องความสนใจและความนิยมชมชอบจากผู้อ่านได้อย่างดี

คำที่ดัดแปลงจากคำเดิม วาณิช จรุงกิจอนันต์ มักจะดัดแปลงคำให้มีรูปลักษณ์แปลก สะดุดตา ต่างจากที่ใช้กันตามปกติ และมักเป็นคำที่มีความหมายไปในทำนองดูหมิ่นเสียดสี หรือมีนัยประชดประชัน แต่อย่างไรก็ตามคำเหล่านี้บางคำให้ความขบขันก็มี

การนำคำมาใช้ร่วมกัน วาณิช จรุงกิจอนันต์ นำคำที่มีเสียงสัมผัสคล้องจองกัน หรือมิฉะนั้นก็เป็นคำที่มีเสียงเหมือนกัน มีความหมายตรงข้ามกัน หรือมีความหมายคล้ายคลึงกัน หรือเป็นคำที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกันมาใช้ร่วมกัน บางครั้งนำคำมาใช้ร่วมกันโดยสับคำแหน่งคำในกลุ่มคำหรือในประโยคเสียใหม่ก็มี คำที่นำมาใช้ร่วมกันนี้บางคำเป็นคำง่าย ๆ มีความหมายเข้ากับเนื้อเรื่องได้ดี บางคำมีความหมายลึกซึ้งชักนำความคิดให้เกี่ยวโยงไปถึงสิ่งอื่น ๆ ซึ่งมีผลให้ข้อความมีความหมายหนักแน่น ให้รายละเอียดอย่างกว้างขวาง หรือทำให้ความหมายเปลี่ยนไปก็มี อย่างไรก็ดีการนำคำมาใช้ร่วมกันนี้เป็นลักษณะพิเศษด้านการใช้ภาษาที่ทำให้เกิดความรู้สึกและอารมณ์สะเทือนใจต่าง ๆ กัน ทำให้นึกเห็นภาพและแทรกข้อคิดที่มีสาระประโยชน์ ให้ความเพลิดเพลินกับผู้อ่านนานัปการ การนำคำที่มีเสียงสัมผัสคล้องจองกันมาใช้ร่วมกันมาก ๆ แสดงให้เห็นถึงความสามารถในเชิงกวีของเขาให้เด่นชัดขึ้น

การใช้ภาษาที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้งานเขียนสารคดีของวาณิช จรุงกิจอนันต์น่าสนใจมากขึ้นอีกคือ การใช้สำนวน วาณิชใช้สำนวนที่คนส่วนใหญ่คุ้นเคยเพื่อให้สื่อสารได้รวดเร็ว และยังดัดแปลงสำนวนขึ้นใช้ ทำให้สำนวนที่ดัดแปลงแล้วนั้นมีความหมาย

ชัดเจนขึ้น สุภาพขึ้น บางสำนวนมีความทันสมัยสอดคล้องกับความเป็นจริงและทำให้เกิดความขบขันได้ด้วย

การใช้ภาพพจน์ เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ช่วยให้สารคดีของวาณิช จรุงกิจอนันต์ น่าอ่าน มีความทันสมัย ให้ความรื่นเริง เป็นภาพพจน์ที่แปลกและชวนให้ขบขัน เพราะมักนำเอาสิ่งที่คนอื่น ๆ นึกไม่ถึงมาเปรียบ ภาพพจน์อุปมาจะให้ภาพที่แจ่มชัด คมคาย ช่วยให้คนอื่นเข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น ภาพพจน์อุปลักษณ์ เป็นการเปรียบที่ทำให้ผู้อ่านต้องขบคิด ช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพได้แจ่มชัด สื่อความหมายได้ลึกซึ้งดียิ่งขึ้น ภาพพจน์อติพจน์ทำให้เนื้อหามีน้ำหนักมากขึ้นผู้อ่านจะเกิดความซาบซึ้งและนึกเห็นกิริยาอาการหรือรูปลักษณะของสิ่งที่นำมาเปรียบได้ชัดเจนขึ้น ภาพพจน์ชนิดนี้ช่วยให้งานเขียนน่าอ่าน ให้ความสนุกสนาน และภาพพจน์ปุคลาธิษฐาน จะให้ภาพที่ชัดเจน และมักทำให้ผู้อ่านขบขันได้เสมอ ๆ อย่างไรก็ดีการใช้ภาพพจน์จะทำให้งานเขียนเป็นที่น่าสนใจกว่าการเขียนอย่างธรรมดา

การใช้ถ้อยคำ สำนวน และภาพพจน์ดังนี้กล่าวมานี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในด้านการใช้ภาษาของวาณิช จรุงกิจอนันต์ว่ามีความพยายามที่จะใช้คำที่ให้ภาพแจ่มชัด เน้นความหมายและความรู้สึก ภาษาที่ใช้มีความสละสลวย มีเสียงคล้องจองกันทำให้เกิดความไพเราะ ทั้งยังมีวิธีดัดแปลงหรือใช้ภาษาอย่างพลิกแพลงเพื่อให้เกิดความแปลก สะดุดตา นอกจากนี้วาณิช จรุงกิจอนันต์ พยายามสอดแทรกอารมณ์ขันของเขาออกมาในงานเขียนอย่างสม่ำเสมอ บางครั้งใช้ถ้อยคำที่มีความหมายรุนแรง กล้าเขียนในสิ่งที่เป็นจริงที่นักเขียนบางคนไม่กล้าเขียน พร้อมทั้งกล้าแสดงทัศนะหรือข้อคิดเห็นของตนในเรื่องที่เกี่ยวกับสภาพสังคม การเมือง วัฒนธรรม ฯลฯ ออกมาสู่สายตาผู้อ่านด้วยความจริงใจ และจริงจังที่จะสร้างสรรค์สังคมให้ดีงามขึ้น

การใช้ภาษาที่ไพเราะ ให้อารมณ์ขัน ให้บรรยากาศที่เป็นกันเองและจริงใจของวาณิช จรุงกิจอนันต์นี้เองที่ทำให้ผู้อ่านหลายคนประทับใจและกล่าวขวัญถึง

จากการศึกษาเรื่องการใช้ภาษาในสารคดีของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ นี้ ผู้วิจัยพบว่า วาณิช จรุงกิจอนันต์ ใช้ภาษาที่ทำให้เกิดอารมณ์ขันได้ต่าง ๆ กัน จึงขอเสนอแนะให้ผู้ที่สนใจ ศึกษา เกี่ยวกับการใช้ภาษาที่ทำให้เกิดอารมณ์ขันของ วาณิช จรุงกิจอนันต์โดยอาจศึกษาเปรียบเทียบกับนัก เขียนเรื่องขบขันคนอื่น ๆ เช่น ฮิวเบอร์ริสต์ มนันยา ไก้บางกอก และวิศิษฐ์ เศรษฐบุตร หรืออาจศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาในงานเขียนร้อยกรองของวาณิช จรุงกิจอนันต์ ก็ได้ว่า ลักษณะการใช้ถ้อยคำ สำนวน ภาพพจน์ หรือลักษณะการใช้สัมผัสของเขามีลักษณะเช่นไร เหมือนกับงานเขียนสารคดีหรือไม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย